

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

FREDERIKSBORG LÆRDE SKOLE

i Skoleaaret 1864--65.

Indbydelsesskrift

til

Afgangsprøven og Aarsprøven,

udgivet af

C. Berg,
Skolens Rektor.

FREDERIKSBORG.

Trykt i Chr. Hansons Officin.

1865.

I.

Rektorindsættelse,

den 10de September 1864.

Efterat Disciplenes Forældre og Værger og Andre i Hillerød og Omegn, der formeentes at have Interesse for Skolen, iforveien vare indbudte ved en trykt Skrivelse fra Rektor, samledes Skolens Lærere og Disciple med disse i Skolens Solennitetssal Lørdag den 10de September Kl. 10. Da Skolens Ephorer og dens Forstandere havde indfundet sig, begyndte Festligheden med, at Disciplene afsang nedenstaaende Stykke af den i Anledning af Dagens Høitidelighed forfattede Sang af Hr. Cand. theol. Chr. Richardt:

CHOR.

Om rusted vi vil være
Til Livets Kamp og Strid,
Da maae vi Noget lære,
Mens dertil det er Tid;
Skal vi med Ære færdes
I Spydgudindens Hær,
Da maae vi tidligt hærdes
Til Aandens Vaabenfærd.

Af Kundskab maa vi smedde
Os selv en Brynje blaa,
Og flittig sammenledde
De tusind Ringe smaae;
I Modersmaalets Esse,
Ved Sandheds Lueskjær
Vi hamre maae og hvæsse
Forstandens gode Sværd.

Men Arbeidsaar os vente,
 Om Maalet naae vi vil,
 Og langveis maae vi hente
 Den Malm vi trænge til:
 I Oldtids dunkle Gange,
 Og ved Naturens Bryst,
 Fra Nordens Sagn og Sange,
 Fra Hellas' rige Kyst.

SOLO.

Ære Akademos' Lund!
 Ære Hver, som Sandhed søgte!
 Ham, som lærte, mens han spøjte,
 Døden drak med Smil om Mund!
 Ære Sangens Morgengry!
 Kunstens stærke Manddomsalder!
 Tankens ranke Søilehaller!
 De, som staae, naar Stenen falder,
 Slægt paa Slægt til varigt Ly.

Dog, hvor herligt Hellas' Strand
 Straaler over Folkevrimlen, —
 Dog har nærmere til Himlen
 Sinai fra Ørknens Sand;
 Med en evig Dommens Røst
 Ruller Lovens Tordentale
 Fra den øde Klippesvale,
 Lyner over Bjerg og Dale,
 Gjennembæver hvert et Bryst.

Men, saatidt den bange Sjæl
 Sukker: hvor er Fred at finde?
 Spørger: hvor er Liv at vinde,
 Hvor er Salighedens Væld?
 See, da tier Helikon;
 Da kan Sinai kun true;
 Men fra Korsets lave Tue
 Kan vi Himlen aaben skue,
 Kan vi naae vor Frelsers Haand.

CHOR.

Mætted vi vor Lærdomshunger,
 Kunde tolke alle Tunger,
 Kunde Sprogets Strengsnoe,
 Kjendte hver en Himlens Stjerne;
 Sanked al vor Videns Kjerne:
 Det var Tomhed, — uden Tro.

Men hvor Mulden er beredet,
 Og en hellig Kilde ledet
 Gjennem Sjælens dybe Grund;
 Der vil Kundskab give Grøde,
 Aand og Hjerte finde Føde,
 Frugt for Livet, stærk og sund.

Derefter talte Hs. Høiærværdighed Biskop Martensen
 saaledes :

Hæderlige Forsamling !

Vi have for ganske kort siden i bogstavelig Betydning kunnet anvende Ordet: *Inter arma silent Musæ*, under Vaabenbraget forstummer Kunst og Videnskab, og endnu kunne vi jo i Almindelighed sige, at disse Tider kun ere lidet gunstige for Videnskaberne, kun synes at være lidet skikkede til deri at holde en Høitid som den nærværende. Dog skal den stille Skolegjerning saavidt muligt have sin Fremgang ogsaa i ugunstige Tider. Og saaledes have vi da idag forsamlet os for at mindes, at denne Skole har faaet en ny Forstander og Styrer, en Mand, hvem vi glædes ved at hilse i dette Embede og til hvis Anbefaling vi visselig ikke behøve at tale. Thi hans tidligere Arbeide i Skolens Tjeneste, hans ualmindelige Lærdom og sjeldne Læregaver have alt længe havt almindelig Anerkjendelse; og samtidigt med Overtagelsen af dette Embede har han jo forøget sine Fortjenester af Skolen ved at skjænke den et Værk, der med Glæde modtages af Alle, hvilke de classiske Studiers Fremgang i vort Fædreland ligger paa Hjerte, og hvorom vi ønske og haabe, at det vil blive brugt og paaskjønnet, som en i vort eget Fædreland forarbeidet Nøgle til Oldtidens

Skatte. Og naar vi da efter Fædrenes Skik holde denne Høitid for at mindes om Læreembedets, om Skolens Betydning for Samfundet, for Fædrelandet, hvorom skulde jeg da hellere tale ved denne Leilighed, end netop derom, vel vidende, at hvad jeg har at sige, allerede oftere og bedre er sagt tilforn, men dog haabende, at gamle Sandheder ved saadan høitidelig Leilighed maae kunne faae nyt Liv og ny Bekræftelse. Vi ville da i disse Øieblikke forelægge os selv det Spørgsmaal: hvorfor vi ønske, at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os, hvorfor vi indelutte Haabet for den lærde Skoles Fremtid under Haabet for Fædrelandets Fremtid, hvilket vi vedblive urokkeligt at fastholde uagtet Alt hvad der i disse Tider vil fylde vore Hjerter med Frygt og Bekymring. Tiderne opfordre os ogsaa til at forelægge os dette Spørgsmaal. Thi mange Røster i Tiden kræve jo, at den lærde Skole aldeles skal nedlægges som en Anstalt, der forlængesiden har overlevet sig selv, ikke svarer til Nutidens Fordringer om det Practiske, det Nyttige, det, som har umiddelbar Indflydelse paa Livet. Og vistnok ville vi jo Alle erkjende, at den nyere Tids Dannelse og Fornødenheder have udviklet sig en saadan Mangfoldighed af Retninger, at den lærde Skole ikke mere kan have den udelukkende, den eneherskende Betydning som i en tidligere Tid, at der ved Siden af denne maa være Skoler, der udvikle sig paa et andet Grundlag. Dog er det vor Overbeviisning, at noget saare Væsentligt, noget Stort vilde fattes, at Dannelsen i Folket vilde blive saare mangelfuld, dersom den lærde Skole fattedes. Og det er derom jeg ønsker at tale et Ord ved denne høitidelige Anledning.

Hvorfor vi da ønske at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os? Vi kunne begynde med et practisk Synspunct, med et Henblik til de Unges tilkommende Virkekreds. Vi kunne begynde med at sige: Derfor ønske vi, at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os, fordi den protestantiske Kirke, til hvilken ogsaa vort Folk bekjender sig, ikke kan være uden den lærde Skole. Thi da den protestantiske Kirke sætter den hellige Skrift som den

øverste Regel og Rettesnor for Læren, saa maa ogsaa dens Lærestand være fortrolig med Grundsprogene, i hvilke de hellige Skrifter ere affattede og i hvilke de Hjælpekrafter ere affattede, som ere nødvendige til de hellige Skrifters Forstaaelse. Det er dette Synspunct, som fra først af, paa Reformationstiden, har stillet den lærde Skole i et saa nært Forhold til Kirken, dette Synspunct, som Luther og Melanchthon saa ofte fremhævede, naar de talte den lærde Skoles Sag. Og dette Synspunct vil vistnok ogsaa fremdeles beholde sin Gyldighed. Thi vel have der ogsaa hos os ladet sig Stemmer høre med den Paastand, at Præsterne ikke behøve den lærde Dannelse og at det er Nok for Præsterne at kjende Bibelen i Modersmaalet. Men hvor vigtigt det end maa erkjendes at være, at Præsterne have Modersmaalet i deres Magt, saa ville vi dog imod hiin Paastand vedblive at gjentage, hvad Reformatorerne atter og atter have indskjærpet, at lade vi Grundsprogene fare, da vil Kirken, hvad ogsaa Erfaring har lært, meget snart komme i Forfald, da ville Menneskelærdomme, Misforstaaelser og Mistydninger meget snart sætte sig i Guds Ords Sted, hvis rette og oprindelige Mening man ikke mere er istand til at kjende; falske Orakler ville udledes af Skriften, naar den i tvistige Spørgsmaal ikke mere kan adspørges i Grundsproget. Vi kunne fremdeles sige, at Kjendskab til de gamle Sprog er nødvendigt ikke blot for det theologiske Studium, men ogsaa for det juridiske og medicinske. Men hvor vigtige end disse specielle og practiske Synspuncter monne være, den lærde Skole kan ikke dermed lade sig nøie, men har et høiere Formaal. De Studier, i hvilke de Unge her skulle indføres, kaldes *humaniora*, og dette Ord viser hen til Humanitetens Idee, til Forestillingen om Menneskedannelse og Menneskeforædling; og den lærde Skole tilsigter ikke blot en Specialdannelse, en Fagdannelse, men almindelig Dannelse, hvis Væsen vi kunne betegne efterdannende et helligt Ord: Tragter først efter det Gode, Sande og Skjønne for dets egen Skyld, da skal alt det Øvrige tillægges Eder! Og derfor ønske vi, at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os, fordi Kjendskabet til den græske og romerske Old-

tid er en saa væsentlig Factor i Menneskedannelsen og Menneskeudviklingen, fordi den græske og romerske Oldtid fremstiller os den høieste Skikkelse af Humaniteten, af Menneskedannelse og Menneskeforædling, hvortil Menneskeslægten har kunnet hæve sig uafhængigt af Christendommen og Christendommens Virkninger, fordi den fremstiller os en i sig afsluttet og fuldendt Culturverden, der netop ved denne sin Afslutning og Fuldendelse i sig, er et saa væsentligt Dannelsesmiddel. Allerede Sprodstudiet blot som saadant, Studiet af de gamle Sprog reent som Sprogstudium, er et høivigtigt Middel til almindelig Dannelse, fordi det udvikler den logiske Sands, fordi Grammatik i sit Væsen er Logik, fordi Studiet af de gamle Sprog, der deels ere saa rigt udviklede, deels saa fjerntliggende fra vor egen Forestillingskreds og derfor kræver Anstrengelse, er et af de herligste Middel til at danne Disciplene til strengere Tænkning, en Aandens Tugt, Disciplin og Gymnastik, hvis Virkninger paa mange Maader ville komme det practiske Liv tilgode. Dog fremhæve vi ikke udelukkende denne blot formelle Side af Dannelsen, og ingenlunde vilde vi ønske den lærde Skole tillykke, dersom Grammatiken her skulde føre Eneherredømmet, et Eneherredømme, som ogsaa til forskjellige Tider af den lærde Skoles Historie har fremkaldt ikke ugrundede Klager over aandsfortærende Tørhed, smaaligt Bogstavvæsen og Skaller uden Kjærne. Studiet af de classiske Sprog maa gaae Haand i Haand med Studiet af den classiske Litteratur. I denne Litteratur ere Tanker og Ideer udtalte, der med Rette kunne henregnes til Menneskeslægtens Grundtanker og Grundbilleder, til hvilke den efter Dannelse stræbende Menneskeand stedse paany vil kunne vende tilbage. Iliaden og Odysseen ere Billeder af Menneskelivet, der ikke forældes, og Herodots Historier ville fra Slægt til Slægt forsamle de Lyttende. Platos Ideer ville vedblive at skinne som lysende Stjerner for den granskende Tanke, og Ciceros Taler ville altid tiltale ved Forstandens Klarhed og Styrke. Og disse betydningsfulde Tanker og Ideer ere fremstillede i den meest fuldendte, baade i det Hele og i det Enkelte omhyggeligt gennemarbejdede Form. Det er denne

Forening af det værdifulde Indhold og den fuldendte Form, det er disse Guldæbler i Sølvskaaler, vi benævne som det Classiske. Og derfor ønske vi, at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os, fordi vi ønske, at der dog maa være eet Sted, hvor Sandsen for det Classiske udvikles hos Ungdommen, Sandsen for Oldtidens classiske Litteratur, der som en Arv er skjænket Menneskeslægten, ikke blot et enkelt Folk. Jo mere disse Tider ere opfyldte af ephemere og for-gængelige Frembringelser, desto vigtigere er det, at Sandsen uddannes for det Varige og Blivende, der ikke taber sit Værd i den flygtige Tid. Jo mere disse Tider ere opfyldte af det Regelløse og Formløse, det Kunstlede, Paatagne og Søgne, desto vigtigere er det, at Sandsen udvikles for det Harmoniske, for ædel Simpelt og Eenfold, for Eenheden af Konst og Natur. Jo mere der i disse Tider er fremkommen en Tungefærdighed og Skrivefærdighed, i hvilken Ordet iler langt forud for Tanken, uden at Tanken hos de Talende og Skrivende selv kan følge med det ustandseligt strømmende Ord, desto vigtigere er det, at den i Sandhed philologiske Sands udvikles, den philologiske Sands, der ogsaa er Sandsen for den virkelige Eenhed af Ord og Tanke, der visselig findes i hine gamle, classiske Værker. Vel veed jeg, at det classiske Studium i Skolen kun kan være et begyndende, ikke kan blive færdigt og afsluttet. Og jeg veed ogsaa, at dette Studium hos de Fleste ikke bliver fortsat i Eftertiden, eller dog kun høist ufuldkomment fortsat. Ikke destomindre stadfæster Erfaring, at naar Skolen kun grundigt er bleven benyttet, da vil ogsaa selve Skolestudiet efterlade en blivende Virkning for hele Livet, vil give de modtagelige Aander et uudsletteligt Præg, vil stadfæste den romerske Digters Ord:

Quo semel imbuta est recens servabit odorem

Testa diu,

at Duften, som eengang gennemtrængte det nye og friske Kar — og disse Unge ere nye og friske Kar — vil længe bevares deri.

Men idet vi prise det classiske Studium, da glemme vi ikke, at den græske og romerske Oldtid dog kun er den ene Factor i den lærde Skole. Den anden Factor

er Christendommen og den ved Christendommen paa-
 virkede nyere, nationale Litteratur, der tilvisse ogsaa
 hører til *humaniora*, som jo Christendommen selv,
 skjøndt i høieste Forstand et *divinum*, ogsaa i høieste
 Forstand er et *humanum*. Og naar vi skulle nævne
 den lærde Skoles Princip, da kunne vi dog ikke nævne
 det hedenske, men maa nævne det christelige Humanitets-
 princip. Naar vi da prise de classiske Studier, da er
 det ikke fordi vi sætte den gamle Litteratur som det
 Høieste, og vi afvise den Misforstaaelse, i hvilken den
 lærde Skole stundom har gjort sig skyldig, som om
 det var Opgaven at danne de Unge til at blive Grækere
 og Romere eller dog til at blive deres Efterlignere, i
 den Betydning at gennemtrænge dem med græsk og
 romersk Tænkemaade, med antik Livsanskuelse, som
 om denne skulde være et Lys for deres Fod, en Lygte
 paa deres Sti, skulde være dem den rette Ledestjerne
 igjennem Livet. En saadan Forgudelse af den classiske
 Oldtid, der f. Ex. findes hos Flere af det 15de Aar-
 hundredes Humanister, fører til det heelt Modsatte af
 det Classiske, nemlig til Smagløshed og Carricatur.
 Vi kunne nu eengang ikke blive Grækere og Romere;
 vi ere og blive Nytidens Børn. Men vel kunne vi til-
 egne os Forudsætningerne for vor egen, for Nytidens
 Cultur, kunne optage disse som et Element i vor egen
 Dannelse. Men nu er den græske og romerske Oldtid
 eengang den historiske Forudsætning for hele den nyere
 ved Christendommen skabte og paa virkede Culturverden,
 der ikke kan forstaaes uden denne sin Forudsætning.
 Ligesom det Nye Testamente ikke kan forstaaes uden
 det gamle, saaledes heller ikke den nyere Culturverden
 uden den gamle, uden den classiske Oldtid og Litte-
 ratur, der saa at sige er Culturens gamle Testamente.
 Og derfor kunne vi sammenfatte vor Anskuelse ved
 at sige: derfor ønske vi, at den lærde Skole fremdeles
 maa blomstre iblandt os, fordi vi ønske, at der i vort
 Fædreland maa være Mænd, der, idet de virke i Sta-
 tens eller Kirkens Tjeneste, i Culturens og Civilisa-
 tionens Tjeneste, ogsaa have en historisk Bevidsthed
 om Menneskeslægtens Udviklingsgang. En historisk
 Bevidsthed siger jeg, men tænker herved ikke blot paa
 en almindelig historisk Kundskab, der uden Vanskelig-

hed kan erhverves, men paa Frugten af en Dannelse, ved hvilken der stiftes et umiddelbart Bekjendtskab med Oldtidens og Nytidens aandelige Mindesmærker, en Dannelse, ved hvilken de Unge føres gjennem Oldtid til Nutid, ligesom gjentage den Vei, som Slægten har vandret, en Dannelse, ved hvilken de veiledes til at see Oldtiden og dens Værker i et andet Lys og med et andet Øie end selve hine Gamle have seet dem, veiledes til at opfatte Forholdet mellem den nye og den gamle Verden, Forholdet siger jeg, altsaa ogsaa Forskjellen, altsaa ogsaa Modsætningen. Den christelige Anskuelse af Mennesket, det christelige Humanitetsideal er vistnok meget forskjelligt fra det antike, og det er Skolens Opgave ikke at udslette denne Forskjel, men indenfor sine Grændser og i Forhold til Disciplenes Aandsmodenhed at gjøre den bemærkelig; men da ogsaa at fremdrage Tilknytningspuncterne mellem Oldtid og Nutid, da ogsaa at lade det Blivende og Uforgængelige i Oldtidens Dannelse gjøre sin Virkning paa det ungdommelige Sind. Vor Tids religiøse Ideal, det Ideal, som Christendommen foreholder os, er vistnok saare forskjelligt fra Oldtidens. Hvilken Forskjel er der saaledes ikke mellem det christelige Forsyn og Hedenskabets Skjæbne, mellem den eneste sande Gud og hiin Mangfoldighed af verdslige Gudeskikkelser! Og dog, hvilket Dannelsesmiddel hvilken Forberedelse til dybere Eftertanke over de høieste Ideer er ikke givet os i de gamle Myther! Ja vi kunne jo nævne Mythologien som en Sphinx, der ved sit dybsindige Sindbilledsprog, i det ungdommelige Sind vækker Anelsen af den Menneskelivets Gaade, hvis Løsning Aabenbaringen giver os. Vor Tids politiske Ideal er meget forskjelligt fra Oldtidens. Og dog, naar den lærde Skole fører sine Disciple til Athen og Sparta og Rom, hvilken Fordannelse til Opfatningen af Borgersamfundet gives os ikke ved Billedet af Oldtidens offentlige Liv, dens Talere og Helte, de borgerlige Partiers Kampe, Modsætningen mellem Frihed og Tyranni, Staters Blomstring og Staters Undergang, en Fordannelse, som ogsaa deri har beviist sine Frugter, at flere af Nytidens ypperste Statsmænd, navnlig i England, ere dannede ved fort-

satte classiske Studier. Vor Tids sædelige Ideal er meget forskjelligt fra Oldtidens. Hvilken Forskjel er der saaledes ikke mellem det Ideal af moralsk Frihed, moralsk Selvstændighed og Uafhængighed, der foresvævede de gamle Stoikere, og det Frihedsideal, der foreholdes en Christen under Frelserens Kors! Og dog, naar Billedet af Oldtidens store og ædle Mænd optages i det ungdommelige Sind, hvor virker det da ikke til at berede Vei for høiere Sædelighed og Fasthed i Characteren! Thi vistnok erkjende vi, at Hedenskabets Dyd trænger til Christendommens Daab; men ingeniunde kunne vi erkjende, at Hedningernes Dyder kun ere glimrende Laster, og Mænd som en Aristides den Retfærdige, en Epaminondas, en Socrates ville altid staae som Typer, der pege hen til et Høiere, der skulde komme, som Førløbere for det høiere Menneskeheds Ideal, der ved Christendommen blev aabenbaret, som styrkende og rensende Exempler paa sædelig Villieskraft, paa Aandens Seir over den lavere Natur; og med Rette har saaledes en gammel Humanist betegnet Socrates som en Johannes den Døber paa Hedenskabets Standpunct. Vor Tids æsthetiske Ideal er meget forskjelligt fra Oldtidens. Den romantiske Poesi har en langt større Dybde og Inderlighed i Følelsen, den moderne en større Tankerigdom og sjælelig Reflexion. Dog vil den antike Poesi altid beholde sin uforgængelige Betydning for Dannelsen ved de strenge Skjønhedens Lov, der bereder Vei for Aandens høiere Frihed. I denne Betydning sige vi, at Skolen fører sine Disciple gennem Oldtid til Nutid; i denne Betydning sige vi, at den lærde Skole har en historisk Character. Og hvor vigtigt det end monne være at have en naturvidenskabelig Erkjendelse, at kjende Jordklodens Stilling i Universet, dens Forhold til Himmellegerne, langt vigtigere er det dog at kjende Frihedslivet paa Jordkloden, at kjende Menneskeaaandens Forhold til de Stjernebilleder, hvilke vi kalde Ideer og Idealer, deres Opgang og Nedgang i Menneskeslægten! Naturvidenskaberne skulle heller ikke være fremmede for den lærde Skole, og den naturvidenskabelige Erkjendelse har jo i Nytiden vundet en Udvidelse, hvorom Oldtiden ikke har havt nogen Anelse, har i den

synlige Skabning, den synlige Kosmos ladet os gjøre Indblikket i en Uendelighed, som var tilsløret for de Gamle. Dog troe vi at burde ønske den lærde Skole tillykke, naar den i sit Forhold til Naturvidenskaberne vil søge sin Styrke i sin Begrændsning. Vi kunne tænke os en anden Skole, hvis Fundament er Naturvidenskaberne og som i flere Henseender vil kunne have Fortrin for den lærde Skole. Men den lærde Skole har sit rette Omraade, sit Hjem i Ordets og Aandens Verden, kan ikke uden at blive sig selv utro, uden at fornegte sin Bestemmelse taale, at et andet dermed sideordnes.

Det er kun i korte, flygtige Antydninger jeg her har kunnet tale. Dog haaber jeg, at det af det Antydede vil fremgaae, hvorfor vi ønske, at den lærde Skole fremdeles maa blomstre iblandt os. Vi kjende jo vistnok den Tænkemaade, der ideligt fører det Nyttige og det Practiske i Munden og henregner Videnskaben til det Unyttige. Det er vor modsatte Overbeviisning, at den videnskabelige Dannelse, der grundlægges i den lærde Skole og fortsættes ved Universitetet, og ved hvilken der stiftes Bekjendtskab med store Tider, store Mennesker og store Tanker, som Menneskeaaanden har tænkt over sig selv og sine egne Vilkaar, i høi Grad er af indgribende practisk Betydning, fordi den udvikler Aandens høiere Kræfter, udvikler det frie omfattende Blik paa Livet, uden hvilket den practiske Betragtning saa let bliver hildet i smaalige, indsnevrende Synspuncter; fordi den tjener til at befæste den Tænkemaade, der erkjender, at Menneskelivet har et andet og høiere Maal, end de saakaldte materielle Interesser, andre og høiere Spørgsmaal at besvare end dette: hvad skulle vi æde, og hvad skulle vi drikke, og hvormed skulle vi klæde os? Det er tilvisse skjønt og glædeligt, naar et Folk skrider frem i udvortes Velstand og udvortes Naturbeherskelse. Men det er ikke glædeligt, naar Kunst og Videnskab gaaer tilbage, naar de høiere Livsformaal ringeagtes. Dog have vi bedre Forhaabninger for vort Fædreland, bedre Forhaabninger for vort Folk, der vel er lidet iblandt Folkene, men i Aandsdannelse ikke staaer tilbage og i Aandens Rige har givet sig Vidnesbyrd, der pege hen til en rigere

Fremtid. Og for at blive ved det, som her er det Nærmeste, fra denne Skole, fra Frederiksborg Skole ere der udgangne Mænd, paa hvis Arbeider i Kunst og Videnskab Fædrelandet kan pege hen med ædel Stolthed, ja hvis Navn Europa nævner med Hæder. Derfor glæder det os, at der for denne Skole fremdeles beskikkes Lærere, der kunne og ville arbeide i den samme Aand, arbeide for at Skolens Fremtid maae blive dens Fortid værdig. Og derfor er det mig en Glæde, at jeg nu paa mit Embedes Vegne høitideligt skal forkynde med hvilken Adkomst den Mand har overtaget sit Embede, hvem vi nu hilse som denne Skoles Forstander og Styrer.

Efterat Hs. Høiærværdighed derefter havde oplæst Rektors Bestalling og opfordret denne selv til at aflægge Embedseden efter Mynsters Udkast til et Kirke-Ritual for Danmark (S. 111) og sluttet denne Akt med en Bøn, henvendte Rektor omtrent følgende Ord til Forsamlingen:

Høivelbaarne, høiærværdige Hr. Biskop!

Høivelbaarne, høitærede Forsamling!

Ved Forsynets kjærlige Styrelse og Hans Majestæt Kongens Naade har jeg idag opnaaet det, hvortil jeg har forberedt mig theoretisk og praktisk i en lang Række af Aar. Og bør en Gaves Betydning vurderes efter den Tilfredsstillelse, som den skjænker Modtagerens aandelige Trang og Fordring, maa jeg med hele min Sjæl i dette Øieblik udtale min Tak til den algode Gud, fordi der idag er ydet mig det Bedste, som kunde skjænkes mig. Jeg har arbeidet alvorligt og strengt i Skolernes Tjeneste; men min Løn er ogsaa bleven derefter. Jeg er sat i Spidsen for en Skole, som en alvorlig og nidkjær Skolemand i en lang Række af Aar med sand Humanitet og aldrig svigtende Troskab har ledet og styret gennem Tidens forskjellige Fordringer. — Jeg har faaet til Medlærere Mænd, der, opfyldte af Alvor og Kjærlighed og i Besiddelse af fortrinlige Kundskaber og pædagogisk Indsigt og Dygtighed, have indviet deres Liv til Skolens Tjeneste; Mænd, der i en

Række af Aar have arbeidet sammen og arbeidet sig sammen. Disse Mænds pædagogiske Anskuelser er jeg saa lykkelig at kunne slutte mig til i de fleste Hovedpuncter, hvorved det bliver muligt uden forstyrrende Afbrydelse, uden at slaae ind paa andre Veie, der ogsaa kunne føre til Maalet, at arbeide videre frem paa den Bygning, der aldrig bygges færdig i dette Liv. — Jeg har modtaget Disciple, om hvem og til hvem jeg har kunnet sige, da jeg havde arbeidet en Maaned sammen med dem, at den Tone, der herskede mellem dem, var god, var saaledes, at min Opgave maatte blive at hjælpe med at bevare den og føre den frem til større Fuldkommenhed.

Heitærede Forsamling! Der er tre Factorer, hvoraf en heldig Virksomhed i Skolen er afhængig, Disciplene, Lærerne og Disciplenes Hjem. Medens jeg med Glæde og Tilfredshed i længere Tid har arbeidet sammen med de to førstnævnte, er det første Gang, jeg har den Ære at være sammen med en større Deel af Disciplenes Forældre og Værger. Jeg troer derfor, da saameget i Skolen er afhængigt af, hvorledes dens Virksomhed bedømmes ved den huslige Arne, at det er paa rette Sted i dette for mig høitidelige Øieblik at berøre, hvilken Opgave denne Skole har at løse, og hvorledes Forholdet mellem Skolen og Hjemmet som Følge heraf bør være, for at Frugterne af Begges Bestræbelser kunne blive saa velsignelsesrige som muligt. — Skolen er Tvang. Den er Egenvilliens Modstander, men den sande Friheds Frelser og derved Samfundslivets Vugge. Dens Tugt frigjør, idet den indskrænker. Saavel det Gode som det Onde, der ligger i Menneskets Natur, søge begge at gjøre sig gjældende i det naturlige Menneske; at beskytte og fremelske det Første og rydde Veien for det, men at hæmme og modvirke de onde Drifter og Indflydelser hos Barnet, det er Skolens, det er Skoletugtens Opgave. Og med dette almindelige Maal, dette Hovedformaal for Øie kalde vi Skolens Virksomhed opdragende. Men en-

hver Fader eller Værge, der sætter sin Søn eller Myndling i denne Skole, fordrer og har Ret til at fordrø, at den skal meddele Drengen bestemte, positive Kundskaber, for derved at udvikle hans Sjælsevner, at tilfredsstille den Trang til Viden, der ligger i den menneskelige Natur. Skolen skal meddele ham de bestemte almindelige Kundskaber og Færdigheder, der kunne forberede ham til, i en modnere Alder at slutte sig til og følge, og efter hans Anlægs, hans aandelige Dygtigheds Beskaffenhed at gribe med ind i og understøtte Kulturlivets Udvikling. Forsaauidt kalde vi Skolen undervisende. Men Skolen her er tillige en lærd Skole, d. v. s. ved Siden af sin almindelige Opgave som undervisende Skole, som den der skal fremme Kulturdannelsen i Almindelighed, har den tillige det særlige Kald at forberede til det akademiske Studium. Man misforstaaer ofte denne særlige Side af Skolens Virksomhed, siger, at den derved fremtræder som Specialskole, ligesom vi have Handelsskoler, Industriskoler, Militarskoler o. l. Dog ligesaauidt som Nogen er falden paa at kalde Folkeskolen for en special (kirkelig) Skole, fordi den gennem Bibelhistorien og Læsning af selve Bibelen søger at vise Børnene, at vi leve et Slægtliv, hvad det religiøse Liv angaaer, ligesaauidt bør man kalde den lærde Skole en special (philologisk eller sproglig) Skole, fordi den tillige viser Slægtens Liv gennem den profane Historie, idet den ikke blot meddeler sine Lærlinge paa anden Haand Folkenes Historie, men lader særligt to Folk, der vare Bærere af Oldtidens Kulturliv, leve op igjen ved at deres literære Værker studeres, deres Frembringelser i Statsliv og Kunst tydes. Det er kun et bredere Grundlag, som den lærde Skoles Disciple faae fremfor Folkeskolens til Forstaaelsen af Nutiden. Lader os nu betragte disse to (eller om man vil tre) Sider af vor d. e. den lærde Skoles Virksomhed, den opdragende og den undervisende (og den særlig philologisk undervisende)

og forsøge i Tanken at sondre det, der i Virkelighed hører sammen paa ethvert Punkt af Skolens Liv. Lader os betragte dem hver for sig i deres Forhold til Hjemmet og os Lærere. Skolen er den første offentlige Institution, som Disciplen kommer til at virke for og i, det er den første fremmede Magt, der griber ind i og paavirker Drengens hele aandelige og legemlige Væsen. Det gjælder nu her, med Hensyn til Skolen, med Hensyn til os Lærere, hvad en alvorlig Skolemand har sagt, at den Maade, hvorpaa Arbejdet fra vor Side drives, virker udeblivelig tilbage paa Disciplen. Den samme Strenghed, som Læreren viser i sine Fordringer til Disciplene, den samme Strenghed maa han ogsaa vise i Fordringerne til sig selv, ikke alene med Hensyn til det mere Ydre, Punktlighed og Orden, men ogsaa og i endnu højere Grad med Hensyn til den Maade, hvorpaa selve Underviisningsarbejdet drives. Ligesom Iver og Interesse fra Lærerens Side elektriserer Disciplen, sporer ham frem og trækker selv den mere Træge uvilkaarlig med, saaledes virker det Modsatte lammende, selv paa den opvakte og flinke Discipel. Thi Lærerens Iver og livlige Deeltagelse i Underviisningstimerne er det belivende Princip, er Underviisningens Sjæl. Mangler denne, sygner Alt hen, og der hersker Kulde og Død istedenfor Varme og Liv. Men hvor heldig Skolens, hvor heldig Lærernes Paa-virkning skal blive ud over den enkelte Time er afhængig af, i højeste Grad afhængig af, hvorledes Disciplen under sin Skolegang vedblivende modtager Indtryk fra Forældre og Værgere, hvor forstandigt og rigtigt Skolens Bestræbelser der understøttes, der bedømmes. En bekjendt Pædagog, der i Hjemmet havde nydt en omhyggelig Opdragelse, fortæller et Sted i eet af sine Skrifter, hvor han kommer til at omtale den Forsigtighed, Forældre bør iagttage, naar de i deres Sønners Nærværelse bedømme Skolens Virksomhed, at det, der først hos ham som Dreng rokkede hans ubetingede Tillid til hans Lærere, til Skolen, var, at hans

Fader engang opholdt sig over, at Læreren ikke kunde tilskjære en Pen rigtigt eller ikke saaledes, som han ansaa for rigtigt. Historien er lidt komisk, men den synes mig dog at ramme Sagen. Naar Drengen begynder at besøge Skolen, møder der ham en Mangfoldighed af Bestemmelser og Forskrifter, der betragtede hver for sig og udrevne af deres Sammenhæng med det Øvrige, kunne see meget smaalige og pedantiske ud, at Drengen f. Ex. faaer en Anmærkning, fordi han kommer een Minut eller to for sildigt paa Skolen eller fordi han har glemt at lægge sin Sangbog i Skabet, og i Gjentakelses Tilfælde modtager alvorlige Paa mindelser, vil maaskee forekomme mangen en Fader en for vidt dreven Vigtighed, mangen en Moder for næsten latterligt, og dog ere disse ringe Ting ufravigelige Grundelementer, hvorved Drengens Aand begynder at lære, hvad trofast, nidkjer og samvittighedsfuld Opfyldelse af Pligter vil sige. Det er den fortsatte, regelmæssige Iagttagelse af saadanne og lignende Bestemmelser, der lade Orden og Nøiagtighed blive til en Vane for Sjælen. Hvor uforstandigt vilde da den Familie handle, der ikke alene ikke understøttede, men ved deres Kritik ligefrem modarbejdede Skolens Bestræbelser i disse Retninger, skjøndt det naturligviis maa indrømmes, at Familien, der virker mere naivt og ureflekteret, ofte kan undskyldes, naar den bedømmer Skolens Gjerning urigtigt? Men derfor bør Skolen, bør vi Lærere baade fast og urokkeligt følge den Vei, som vort Kalds Pligter anvise os, og aldrig trættes i vore Bestræbelser for at faae vor Fremgangsmaades Rigtighed anerkjendt af vore Lærlinges Forældre og Værger. Skolen fortjener ingen Tilgivelse, naar den lader een af Hovedbetingelserne for sin Virksomhed ud af Sigte; naar den ikke søger at skaffe den Anskuelse Anerkjendelse, at hele Disciplens andelige Liv, hele hans fremtidige Virksomhed som Menneske er afhængig af, at Hjemmet og Skolen forstaae hinanden og handle i Overensstemmelse med hinanden. Thi naar Sko-

len modtager den Unge er hans sædelige Dannelse, hvor omhyggelig den Familie end er, som har betroet Skolen sit Kjæreste, i intet Tilfælde færdig eller afsluttet; Familielivet fortsætter, som ovenfor sagt, sin Paavirkning, sin Indflydelse paa ham under hans Skolegang og kan understøtte Skolens Virksomhed i denne Retning ved at holde ham til Orden, Lydighed o. s. v., men den kan ogsaa vanskeliggjøre, ja næsten umuliggjøre den ved at see gennem Fingre med hans Vildskab eller Træghed.

Og nu den undervisende Skole! Hvorledes stiller sig her Forholdet til Hjemmet? Thi hvad os Lærere angaaer, da tør jeg ikke trætte den høitærede Forsamling med en Fremstilling af alt det meget, som den undervisende Lærer bør være i Besiddelse af. Kun være det mig blot tilladt at ytre saameget. En Lærd og Lærer er ikke det samme Begreb. Medens Høiskolens Lærde stræbe frem efter nye Resultater, arbeide for nye Synsmaader; medens Eensidighed hos dem kan være en Dyd, Dunkelhed en nødvendig Følge af Stoffets Beskaffenhed, er det Skolelæreren Opgave kun at bearbeide de sikke, af Alle anerkjendte Resultater, som ere vundne for de Videnskaber, som læres i Skolerne, og at iklæde dem en saa simpel Form, som deres Væsen tillader. Med Klarhed og Tydelighed maa uden Undtagelse alt gives, der bliver Gjenstand for Meddelelse enten i Lærebogen eller i det mundtlige Foredrag; men Videnskabens, Systemets stringente Gang maa og skal Skolemanden i mange Partier med bevidst Resignation give Afkald paa. Hvad stringent Videnskabelighed er for Høiskolens, for Fagskolernes Lærere, det er for Skolelæreren en medfødt, ved Konst dannet livlig Evne til gennem sin Person som Medium at fremkalde en Vexelvirkning mellem Videnskabens Hovedpunkter og den Unge. — Han maa tillige erkjende det for en væsentlig Deel af sin Opgave overalt at benytte den Mangfoldighed af aandeligt vækkende Indtryk, der ligge i selve Lærefagenes Indhold til at drage

den Unge op til det høiere, ideelle, sædelige Standpunkt. Derfor maae Lærerne i vor Skole fremfor i de høiere, reent videnskabelige eller ved Kunstscolerne besidde en udviklet Sands for Drengenaturen, en Gave til at sætte sig ind i den Enkeltes Natur, en aldrig trættet Beredvillighed til ikke blot at arbeide for den Unge, men ogsaa arbeide med ham, stige ned til ham og betragte de foreliggende Spørgsmaal fra hans naive Standpunkt. Men forat Skolen, forat vi Lærere kunne løse vor Opgave, forat vor Skole kan være, hvad den skal være, er det, at vi trænge til, af inderste Overbeviisning udbede os Hjemmets gode Medvirkning, dets uheldede Tillid. Der er ingen grundig Kundskab, der kan vindes ved Leg, eller hvis Erhvervelse skaffer Lyst, uden at denne først maa kjøbes ved Anstrengelse! I Videnskabben er der ingen Kongevei: enhver maa selv erhverve sig, hvad han selv vil besidde, have som sin virkelige Eiendom. Til at erhverve hører der Kræfter; men kun ved Övelse udvikles disse. Drengen skal ikke anspændes over, men heller ikke under Evne. Det er og har stedse været Skolens vigtigste Opgave at finde det rette Maal for enhver Alder; og Forældrene maae her have Tillid til Skolen, maae vide, at den efter omhyggelig Overveielse, støttende sig til det, den har erfaret ved Aar efter anden at see det ene Hold Disciple efter det andet oplæres i det for hver Klasse bestemte, har afmaalt sine Fordringer. En vigtig og uundværlig Betingelse for, at Drengen kan komme til at bruge sine Kræfter, til at lære Noget er, at han lærer at kjende disse sine Kræfter; men det leder Skolen ham til ved at foresætte ham smaae Arbeider, thi ved hvert Arbeide, han bliver færdig med, ved hver Vanskelighed han overvinder, tiltager hans Selvtillid og dermed hans Lærelyst. Men her kunne Forældre, endog de troe at gjøre det saa godt for Skolen, ligefrem mod deres Vidende modarbeide Skolens Hensigter. Drengen, sagde jeg, skal lære at kjende sine Kræfter, skal lære at stole paa sig selv, skal faae Tillid

til sig selv, men denne Tillid, denne Kundskab faaer han ikke, naar Forældrene, saasnart Drengen plages noget af en Opgaves Vanskelighed, strax er tilstede med Hjælpen, der vel jævner Veien for den „stakkels Dreng“, men med det samme oprykker den Spire, hvoraaf Selvarbeide og Selvtillid skulde udfolde sig. Denne Indsigt eller Kundskab som Drengen faaer paa denne Maade, er en død Kundskab, er ikke hans egentlige Eiendom. Derved bliver han ikke til Noget — og det er dog derfor Familien gjør det; det bliver han kun ved, at han selv gjør sig dertil, ved hans egen selvbevidste Virksomhed. Det er sandt! Skolen kan feile, en Lærer kan, hvor nøieseende han end er, foresætte den Unge et Arbeide, der ligger over hans Kræfter. Men er Skolen som den bør være, er Forholdet mellem Lærer og Lærling saaledes, som jeg troer det er her ved Skolen, da vil ogsaa enhver nyoptagne Discipel snart see, kun at Hjemmet ogsaa fra sin Side stræber at stille sig i det rette Forhold til Skolen, bestræber sig for at lære den at kjende, den nyoptagne Discipel vil da, siger jeg, snart komme paa det Rene med, hvorledes han bør handle, kun at hans Tillid til Skolen ikke rokkes i Hjemmet, kun at dette ikke overfører paa Skolens Regning det, der har sin Grund i Drengens egen Uopmærksomhed paa Skolen eller i en tidligere forkeert Maade at lære paa. Under denne Disciplens Kamp med Lærestoffet kan Hjemmet ikke være noksom forsigtig med, ikke have Opmærksomheden noksom henvendt paa, ikke selv at blive Skyld i Kampens uheldige Udfald. At Discipelen i Hjemmet skulde blive sat til at besørge andre, Skolen uvedkommende Ting i den Tid, han skulde anvende til Forberedelse paa sine Lektier, bør jeg naturligviis ansee for en Umulighed. Derimod troer jeg nok, at en eller anden kjærlig Familie kunde vise den Svaghed at see igjennem Fingre med, at den Unge nu og da benyttede ikke blot den Tid, hvori han var fri for Skolen, men endog selve Skoletiden til en Fornøielsestour eller lignende. Jeg

lægger de høitærede Fædre og Værger indstændigt paa Sinde at være i høieste Grad forsigtige i denne Retning. Faren for den Unge ligger ikke blot i, at han derved let faaer et Hul i sin Viden, der tit bliver vanskeligt at udfylde, men ogsaa og fremfor alt deri, at hans faste Overbeviisning om, „at hans Kald som Discipel er et vigtigt og alvorfuldt Kald og at hans Pligter til Skolen maae gaae forud for Alt“, derved let rokkes.

Jeg sagde i Begyndelsen af min Tale, at min forevigeede Forgænger havde ledet denne Skole med Fasthed gennem Tidens forskjellige Fordringer. Jeg tænkte herved nærmest paa Tidsaandens Forhold til vor Skole, som lærd Skole, som philologisk-historisk Skole. Faderen, der sætter sin Søn i vor Skole har Ret til at stille to Fordringer til den, at den skal være en religiøs, sædelig Institution og at den skal meddele Drengen bestemte, positive Kundskaber, at den ved Hjælp af sit sammensatte og forskjelligartede Apparat af Hjælpemidler skal give ham en saadan intellectuel Dannelse, som Familien selv ikke er istand til, og derved gjøre ham moden til Høiskolen. Den Side som optager den forholdsviis største Omfang af Skolens Tid og Kræfter, den Side, som Skolen særlig anseer for skikket til at udvikle Drengens Tænkning og give ham Følelse af, at han lever et Slægtliv, det er Sprogene og da fortrinsviis de gamle Sprog. Men medens man tidligere levede i en tryk Overbeviisning om denne Sides „Fornuftmæssighed“, medens det tidligere stod urokket fast, at det var den eneste Vei til sand videnskabelig Dannelse, gaaer der gennem vor Tid en Bestræbelse for at vise, at denne Side af Dannelsen meer har sin Støtte i Fordom, end har en sand og stor Betydning for den Unge. Skjøndt jeg troer, at denne Anskuelse, denne Miskjendelse af den humanistiske Dannelse er stærkt i Aftagende, kan dog ingen Fader, der bestemmer sig til at sætte sin Søn i vor Skole, være omhyggelig nok for at afværge skadelige Paavirkninger for den Unge i denne Hen-

seende, kan ikke være agtpaagivende nok i at „styrke Dren-
gens barnlige Tro og hævde Agtelsen for Skolen og dens
Gjærning i det unge for Paavirkninger til begge Sider saa
modtagelige Sind“, ihukommende den gamle Skolemands Ord,
at Oldtidsstudierne, som for fire Aarhundreder
siden betragtedes som Middel mod Barbari, nu
tjene som eneste Modgift mod den forskruede
Dannelse.

Høitærede Forsamling! Jeg betragter denne Skole, som
een af de allerheldigste for de Unge i hele Landet. Den har et
saadant Discipelantal, at hver enkelt Discipel kan omhyggelig
blive kjendt af hver af sine Lærere; den har en Lærerstand,
der hverken lider af Ungdommens Ubehjælpelighed og Usta-
dighed eller af Alderdommens Svaghed og Knarvornhed;
den har en Beliggenhed og et Lokale, der for Disciplenes
Vedkommende søger sin Lige i Hyggelighed. Gid da den
algode, almægtige Gud fremdeles vil tage denne Skole under
sin kjærlige Varetægt. Han lægge ogsaa sin Velsignelse i
min Virksomhed her, der begynder under en Landesorg
haard og tung som ingensinde. Han give mig Held og
Kraft til med mine Medlærere at danne den Unge saaledes,
at han kan blive Gud til Ære, sin Familie og Skolen til
Pryd og Glæde, og altid til sin sidste Stund være gjennem-
trængt af den Følelse, at „sit Fædreland skylder man Alt.“

Derefter sluttedes Høitideligheden med Afsyngelsen af
nedenstaaende to Vers af Richardts Sang:

CHOR.

Saa vil vi da øve vort Øie, vor Mund,
Som Fuglen i Lunden sin Strube,
Og nytte vor Evne og øge vort Pund,
Og grave i Kundskabens Grube;
Af Slægtens Bedrift,
Af Skabningens Skrift
Som Bierne sanke til Kube.

Og gik der et Uveir med knusende Magt
Saa vildt over Dannemarks Strande,
Desmeer maae vi Ungskoven tage i Agt.
At Grenenes Mary sig kan danne ;
Og bede vor Gud
Bevare hvert Skud,
Saa atter det løves om Lande.

II.

Statistiske Meddelelser.

A. Examiner.

Afgangsprøven 1864: Den skriftlige afholdtes fra den 8de til 10de Juni; den mundtlige fra 9de til 12te Juli. I Bedømmelsen af de enkelte Fag deeltog: i Dansk Hr. Pastor Hostrup, Adj. Kopp og Adj. Hertel; i Latin og latinsk Stil Overl. Ostermann, Overl. Reinhardt og Rektor; i Græsk Overl. Ostermann, Adj. Kopp og Rektor; i Tydsk Hr. practiserende Læge Levin, Adj. Lowsen og Adj. Hertel; i Fransk Hr. Pastor Andersen, Adj. Lowsen og Adj. Børre; i Religion Hr. Pastor Hostrup, Adj. Børre og Adj. Kopp; i Historie Hr. Justitsraad Møhl, Overl. Reinhardt og Overl. Kønigsfeldt; i Geographi Hr. Pastor Andersen, Overl. Reinhardt og Overl. Kønigsfeldt; i Mathematik Hr. Civilingenieur cand. polyt. Andersen, Overl. Holmstedt og Adj. Petersen; i Naturhistorie Hr. practiserende Læge Kornerup, Overl. Holmstedt og Adj. Petersen; i Hebraisk Hr. Pastor Andersen, Overl. Ostermann og Overl. Kønigsfeldt.

Til 2den Deel indstillede sig alle sex Disciple i ældste Afdeling af syvende Klasse, nemlig:

Lauritz Johan L a r s e n, Søn af afdøde Brændeviinsbrænder A. Larsen i Lyngby, f. den 30te Juli 1845; opt. i Skolens 5te Kl. den 23de August 1860.

Bendt Cornelius Christoph Frederik E w e r t s e n, Søn af afdøde Kammerraad Ewertsen i Hillerød, f. den 8de Marts 1845, opt. i Skolens 1ste Kl. den 23de August 1854.

Carl Sophus Emil Petersen, Søn af Brændeviinsbrænder
A. Petersen i Hillerød, f. den 26de April 1845, opt.
i Skolens 1ste Kl. den 23de August 1855.

Hannibal Henrik Lerche, Søn af Etatsraad, Amtsforvalter
H. G. F. Lerche, f. den 13de August 1843, opt. i
Skolens 1ste Kl. den 23de August 1855.

Carl Peter Gowertz Jensen, Søn af Sagfører og Godseier
C. H. J. Jensen paa Fredsholm, f. den 9de Januar
1845, opt. i Skolens 2den Kl. den 23de August 1856.

Lars Pedersen, Søn af Gaardmand P. Pedersen i Ran-
løse, f. den 3die Februar 1846, opt. i Skolens 2den
Kl. den 23de August 1857.

Prøvens Udfald for disse 6 Kandidater, der alle afgik
til Universitetet, sees af omstaaende Liste.

	1ste Deel 1862.				2den Deel 1864.									Hovedcharakter.	Hebraisk.
	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Naturhistorie.	Dansk.	Latin skriftl.	Latin mundtl.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.		
L. J. Larsen	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	G.	Første Charakter.	Mg.
F. Ewertsen	Mg.	G.	G.	Mg.	G.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Første Charakter.	
C. Petersen	G.	G.	Mg.	G.	G.	G.	G.	Mg.	G.	Tg.	Mg.	G.	G.	Anden Charakter.	
H. Lerche	G.	Mg.	Mg.	G.	Tg.	G.	Tg.	G.	Mg.	G.	G.	G.	G.	Anden Charakter.	
G. Jensen	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Tg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	G.	Tg.	G.	Anden Charakter.	
L. Pedersen.	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	Tg.	G.	G.	G.	Mg.	G.	Tg.	Mg.	Anden Charakter.	G.

Aarsprøven 1864: Den skriftlige afholdtes fra 8de til 10de Juni og fra 11te til 15de Juli; den mundtlige fra 13de til 22de Juli i den Orden, som er angivet i forrige Aars Program. Ifølge Lærercollegiets Bestemmelse opflyttedes fra 6te til 7de Kl. samtlige 9 Disciple, fra 5te til 6te 5 af 7 Disciple, fra 4de til 5te 7 af 10 Disciple, fra 3die til 4de 10 af 11 Disciple, fra 2den til 3die 9 af 10 Disciple, fra 1ste til 2den 8 af 9 Disciple.

B. Disciplene.

Antallet af Skolens Disciple var ved Slutningen af forrige Skoleaar 65. Af disse afgik, som ovenfor omtalt, 6 til Universitetet: 3, A. Brandt, A. Rosing og A. Lerche, udmeldtes for at gaae over til anden Bestemmelse; 2, O. Olsen og C. P. S. Jørgensen, bleve optagne i københavnske Skoler, da deres Forældre flyttede til denne By: een, A. H. Anchersen, var kun midlertidig optagen i Skolen, saalænge Veile var i Fjendens Vold; een, E. C. Achen, udmeldtes midlertidig paa Grund af en langvarig Øiensyge. Een Discipel, Christian Cornelius Lerche, Søn af Etatsraad, Amtsforvalter Lerche, der næsten til sin sidste Levetime havde udviist en sjelden Trofasthed i Opfyldelsen af alle sine Skolepligter, døde den 10de December f. A. Derimod ere 17 nye Disciple optagne, nemlig: i 7de Kl. efter Ministeriets Ordre Conrad Wilhelm Gyldenfeldt, Søn af Raadmand N. S. Gyldenfeldt i Haderslev og Andreas Christian Hansen, Søn af Gaardmand H. T. Hansen i Billund (forhen Discipel i Haderslev Skole); i 6te Kl. Niels Christian Hostrup Spur, Søn af Pastor Spur i Hobro (forhen Discipel i Aalborg Skole) og Julius Christian Vilhelm Johan Ludvig Duus, Søn af Hoboist F. P. H. Duus (forhen Discipel i Flensborg Skole); i 5te Kl. Johan Nikolai Hellen Berg, Søn af Rektor C. Berg (forhen Discipel i Borgerdydskolen

paa Christianshavn); i 4de Kl. Albrecht Ludvig Carl Lindbach, Søn af Fuldmægtig C. F. Lindbach paa Brede, og Knud Brasen, Søn af Pastor Brasen, forhøvn. Præst i Vonsbæk; i 3die Kl. Louis Serene d'Aqveria, Søn af Kammerjunker, Birkedommer Serene d'Aqveria i Frederiksværk; i 2den Kl. Oscar Theodor Erslev. Søn af Kantor H. H. Erslev i Hillerød, Daniel Agathokles John Alfred Outtrup, Søn af Kjøbmand F. C. J. Outtrup i Frederikssund; Hans Christian Grønvold Hastrup, Søn af Proprietair H. Hastrup til Sandholm; i 1ste Kl. Holger Neergaard, Søn af Ritmester S. J. v. Neergaard, R. af Db., Peter Herman Wodschou, Søn af Procurator G. M. S. Wodschou i Hillerød, Johannes Otto Valdemar Kønigsfeldt, Søn af Overlærer J. P. F. Kønigsfeldt, Jacob Søren Frederik Abel, Søn af Kjøbmand M. Abel i Hillerød, Carl Viggo Lindberg, Søn af Slagtermester A. M. Lindberg i Hillerød, Morten Hastrup, Broder til H. C. G. Hastrup i 2den Klasse. Ved dette Skoleaars Slutning tæller Skolen 69 Disciple, der ere fordeelte saaledes i de forskjellige Klasser:

VII Klasse.

A. 1) P. Chr. Mørch. 2) G. H. Bielefeldt. 3) A. F. G. Jensen. 3) C. W. Gyldenfeldt. 5) A. C. Hansen. — B. 6) V. Lange. 7) W. E. Sørensen. 8) J. F. G. E. Lowsen. 9) E. F. V. von der Reche. 10) Chr. M. Olrik. 11) O. Wineken. 12) N. P. J. Aabye. 13) J. Chr. Hanson. 14) P. O. Rosenørn.

VI Klasse.

1) L. L. G. Nyegaard. 2) F. L. H. Jensen. 3) N. Chr. T. Jessen. 4) S. Chr. J. Haagerup. 5) J. C. V. J. L. Duus. 6) V. P. Schulin. 7) N. C. H. Spur.

V Klasse.

1) J. H. Nørgaard. 2) A. E. Th. Kønigsfeldt. 3) O. F. Wolff. 4) C. E. Schönheyder. 5) J. N. H. Berg. 6) C. Chr. B. Aabye. 7) E. Chr. Teisner. 8) O. B. Gyllieh.

IV Klasse.

1) E. H. Neergaard. 2) H. G. Wiwel. 3) H. Chr. H. Børre. 4) K. Teisen. 5) H. V. J. Hansen. 6) C. C. Hansen. 7) Chr. Wineken. 8) C. J. G. Lowsen. 9) V. H. A. Petersen. 10) J. Chr. Wilsbech. 11) A. L. C. Lindbach. 12) H. V. Chr. Albrechtsen. 13) K. Brasen.

III Klasse.

1) J. J. A. Lørup. 2) N. Chr. J. Haagerup. 3) P. J. Lerche. 4) J. C. L. Johansen. 5) S. G. Jensen. 6) C. F. E. Schönheyder. 7) J. F. Møller. 8) L. Serene d'Aqveria. 9) P. Chr. Willerup.

II Klasse.

1) F. F. S. Aabye. 2) P. G. J. Aabye. 3) Chr. V. G. Drøhse. 4) M. Treschou. 5) H. Chr. E. Teisen. 6) D. A. J. Outtrup. 7) O. Th. Erslev. 8) H. Chr. G. Hastrup. 9) G. J. Lerche. 10) J. V. R. Albrechtsen. 11) J. J. Bruhn.

I Klasse.

1) H. Neergaard. 2) J. O. V. Kønigsfeldt. 3) P. H. Wodschou. 4) J. S. F. Abel. 5) C. V. Lindberg. 6) M. Hastrup.

C. Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

Rektor Berg :	Latin og Græsk i VII Kl.	16	Timer.
Overlærer Ostermann :	Latin og Græsk i VI Kl.		
	og Latin i IV Kl.	24	—
— Holmstedt :	Mathematik og Regning i		
	VII—III Kl.	24	—
— Reinhardt :	Latin i V og III Kl.; Hi-		
	storie og Geographi i IV Kl.; gl.		
	Historie i VII Kl.	24	—

Overlærer Königsfeldt : Hebraisk og Ny Historie i VII Kl.; Historie og Geographi i VI og V Kl.; Skrivning i IV—I Kl.	25	Timer.
Adjunkt Lowsen : Tydsk i V, III og I Kl.; Fransk i II Kl.; Historie i III og II Kl.; Regning i II Kl.	24	—
— Børre : Religion i VII—V Kl. og i II—I Kl.; Fransk i VI—III Kl.; Tegning i I Kl.	24	—
— Hertel : Dansk i V—II Kl.; Tydsk i VI, IV, II Kl.	23	—
— Kopp : Dansk i VII, VI og I Kl.; Græsk i V og IV Kl.; Historie i I Kl.; Religion i IV og III Kl.	28	—
— Petersen : Naturlære i VII Kl.; Natur- historie i VI—I Kl.; Geographi i III—I Kl.; Tegning i III og II Kl.; Regning i I Kl.	31	—
Kantor Erslev , Sang i VII—I Kl.	4	—
Overkommandeersergeant Saande , Gymnastik og Svømning	6	—

Riffelskydning foretoges fra Mai til Oktober een Gang om Ugen af VII Kl. og 3 af VI Kl., under Veiledning af Gymnastiklæreren i Forbindelse med Adjunkterne Hertel og Kopp.

I omstaaende Liste over Fagenes Fordeling angive A og B ældste og yngste Hold i syvende Klasse.

	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Tim. ialt.
Dansk	2	2	2	2	3	5	6	22
Latin	10	9	9	10	10	„	„	48
Græsk	6	5	5	5	„	„	„	21
Tydsck	„	4	2	2	3	5	5	21
Fransk	„	2	4	2	2	5	„	15
Religion og Bibelhist. .	2	2	2	2	2	3	3	16
Historie	3	3	3	3	3	2	4	21
Geographi	„	1	1	1	1	2	3	9
	A B							
Mathematik og Regning	4 4	4	4	4	4	4	4	32
Naturhistorie	„	2	2	2	3	3	2	14
Naturlære	4	„	„	„	„	„	„	4
Skrivning	„	„	„	1	2	3	5	11
Tegning	„	„	„	„	1	2	2	5
Sang	2	2	2	2	2	2	2	4
Gymnastik og Svømning	2	2	2	2	2	2	2	6
ialt ugentlige Timer	35	38	38	38	38	38	38	
	A B							
Hebraisk	2 2							

D. Det i Skoleaaret Læste.

Dansk.

VII Kl. Gjennemgaaet den danske Litteraturs Historie efter Holberg indtil den nyere Tid. 22 danske Stile. — VI Kl. I Begyndelsen af Skoleaaret gjennemgaaet nogle Partier af Borgens Veiledning til Udarbeidelse i Modersmaalet. En Udsigt over den nordiske Mythol. efter Chr. Dorphs Omrids og Kr. Arentsens og St. Thorsteinsons: Nordisk Mythologi efter Kilderne med jævnlig Henviisning til Øhlenschlägers: Nordens Guder. Læst betydelige Partier af Njals Saga samt Hrafnkells Saga, og enkelte Partier af nyere Digterværker. 23 Stile. — V Kl. Nordisk Mythologi efter Kilderne af K. Arentsen og Thorsteinson er læst og repeteret.

Partier af Nordens Guder og nyere Digterværker, passende til Klassens Standpunkt, ere forelæste. 28 Stile. — IV Kl. Af Holst's poet. Læsebog er lært udenad: „de tvende Kirke-taarne“ og „den danske Soldat“. Sagastykker og Digterværker af Holberg, Heiberg og Hostrup o. fl. ere forelæste Disciplene. 28 Stile. — III Kl. Holst's pros. Læsebog er benyttet til Øvelser i Læsning og Analyse; til ordret mundtlig Gjengivelse er der af samme Læsebog lært udenad: „Bolbjerg“, „Lokes Afkom“ og „Thor og Midgardsormen.“ Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen er repeteret. I een Time om Ugen er der skrevet Stil paa Skolen, ialt 21 Stile. — II Kl. Molbechs danske Læsebog er brugt til Øvelser i Læsning og Analyse, og Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen er gennemgaaet og repeteret. I to Timer om Ugen er der skrevet Stil, ialt 29 Stile. — I Kl. Molbechs Læsebog omtrent Halvdelen. Endeel Stykker af Holst's Smaadigte til Udenadslæsning ere lærte udenad. I Analyse er den enkelte Sætning gennemgaaet. Stil 2 Gange om Ugen for det Meste efter Diktat.

Latin.

VII Kl. A. Ciceronis de off. lib. I; ejusd. or. pro Deiot.; pro lege Manilia; or. Philip. I; Livii hist. lib. XXII; Horat. od. lib. I 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 27, 28, 29, 31, 34, 37, 38; od. lib. III. 2, 3, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 28; Catulli carm. 3, 4, 5, 14, 24, 31, 34, 44, 62, 64, 83, 76. — Repeteret: Sallust. Catilina, Taciti ann. lib. I cpp. 31—52. 55—71; lib. XIII cpp. 11—22; histor. lib. I cpp. 12—49; Horatii od. lib. II; ejusd. epist. lib. I et II; Vergil. Æneid. lib. III et IV. 66 Stile, 24 Versioner, hvoraf en Deel er skreven paa Skolen. Af Madvigs Gram. er læst: §§ 219—360 og §§ 432—462. Tregders Litteraturhistorie og Bojesens romerske Antiquiteter i Udvalg. Til Afgangsexamen opgive Mørch, Bielefeldt og Jensen: Cicer. oratt. pro. leg. Manil.;

in Catil. 1—IV; pro Dejot.; Philip. 1; ejusd. Cat. maj., Lælius; de off. lib. 1; Sallust. Catilin.; Livii hist. lib. 22 et 32; Tacitus (s. ovfr.); Vergil. Æneid. lib. III et IV; Hor. od. lib. I, II, III (s. ovfr.); ejusd. epist. 1 et II; Catulli carm. (s. ovfr.). Gyldenfeldt og Hansen opgive: Cicer. oratt. pro Rose. Am.; pro leg. Manil.; pro Dejot.; Philip. 1; ejusd. Cat. maj., Lælius, de off. lib. 1; ejusd. epist. ed. Kiels. pp. 50—155; Cæsar. bell. Gal. lib. II; Livii histor. lib. XXII et XXIII; Verg. Æneid. lib. I et II; Catulli carm. (s. ovfr.), Horat. od. lib. I, II, III; ejusd. epist. 1 et II (s. ovfr.) — VII Kl. B. Cicer. de off. lib. 1; ejusd. orat. pro lege Manil., pro Dejot., Philip. 1; Livii hist. lib. XXII; Catul. carmina (s. A.); Horatii od. lib. I, II, III (s. A.); 70 Stile; 21 Versioner. Af Madvigs Gram., Bojesens Antiquiteter og Tregders Litteraturhistorie som VII Kl. A. — VI Kl. Livii histor. lib. XXI; Vergil. Æneid. lib. VII et VIII; Cicer. or. pro Milone. I Madvigs latinske Grammatik 3die Udgave er læst fra § 411 til Enden, samt repeteret fra Begyndelsen af Syntaxen til § 371. Af latinske Stile ere sædvanligt skrevne 3 hveranden Uge (1 paa Skolen), og 2 hveranden, i Alt 81, Versioner 7. — V Kl. Cicero. oratt. 1—IV in Catilinam. Sall. bell. Catil. cpp. 1—49. Ovid. Metam. 150 Vers, den sidste Forf. ikke repeteret. Madvigs lat. Gram. læst og repeteret fra § 346—§ 416. Stile 70, hvoraf henvend Halvdelen paa Skolen; Versioner 5, alle paa Skolen. — IV. Kl. Cornelii Nepot. Cimon, Lysander, Alcibiades, Thrasybulus, Conon; Cæsar. Bell. Gall. lib. I. Af Madvigs latinske Grammatik (4de Udg.) ere læste de vigtigste Regler i Syntaxen fra Begyndelsen til § 354, samt repeteret Formlæren. Af latinske Stile ere skrevne før Julen ugentlig 2 paa Skolen, efter denne Tid ugentlig 2 hjemme og 1 paa Skolen, i Alt 90. — III Kl. Bergs og Møllers Læsebog. S. 1—36 i Udvalg. Madvigs Gram. 4de Udg. Bøiningslæren med Forbigaaelse af §§ 1—19, 21, 23, 25, 34, 35, 39, 55, 61, 69, 70, 87—99, 101—108, 145, 148, 152, 153, 157, 161, sam Adskil-

ligt, navnlig af Anmærkningerne ved de læste §§. Skriftl. Øvelser: 60, alle paa Skolen.

Græsk.

VII Kl. A. Et Udvalg af Stolls Anthologi, 1ste Deel; Herod. 5te Bog; Platons Kriton; Xenoph. Memor. 2den Bog; Tregders Mythologi med Forbigaaelse af nogle §§; et Udvalg af Tregders Litteraturhistorie. Repeteret: Hom. Odyss. 1ste, 2den, 5te og 8de Bog; Herod. 2den Bog; Xen. Memor. 3die Bog og det i Aarets Løb Læste. — Til Afgangsexamen opgive Mørch, Bielefeldt og Jensen: Hom. Odyss. 1ste, 2den, 5te og 8de Bog; Stolls Anthologi; Herod. 2den og 5te Bog; Platons Apolog. og Kriton; Xenoph. Memor. 2den og 3die Bog; — Gyldenfeldt og Hansen: Hom. Odyss. 1ste, 2den, 10de og 12te Bog; Iliad. 6te Bog; Stolls Anthologi; Herod. 5te Bog og 6te med Forbigaaelse af epp. 22—25; 29; 52—64; 68; 69; 76—83; 85—93; 119; 122; 137—140; Xenoph. Anab. 4de Bog; Platons Apolog. og Kriton; Xenoph. Memor. 2den Bog; Lukian. Gudesamtaler efter Blochs Udgave. — VII Kl. B. Det samme som VII Kl. A har læst fra Nyt af. — VI Kl. Xenoph. Memor. lib. 1; Hom. Iliad. 1ste og 3die Bog. Af Tregders Formlære ere Verberne repeterede. — V Kl. Xenoph. Anabasis 1ste Bog samt de 4 første Kapp. af 2den Bog. Læst det Væsentligste af Tregders Formlære. — IV Kl. Bergs Læsebog forfra til S. 40. I første Afsnit er der gjort et Udvalg af de opstillede Exempler, hvorimod fra andet Afsnit saa godt som alle Exempler ere medtagne, dog med Forbigaaelse af Stykket C. Side 28. Bergs Grammatik; Det Væsentligste af Formlæren til § 105.

Tydsck.

VI Kl. Jürs og Rungs Deutsche Dichter; Schillers Wilhelm Tell, Wallensteins Lager, die Belagerung von Antwerpen samt Brudstykker af Abfall der vereinigten Nieder-

lande; Goethes Gøtz von Berlichingen og en Deel af Egmont. Indtil December ugentlig een Hjemmestil og een Stil paa Skolen. Simonsens Grammatik. — V Kl. P. Hjorts Læsebog (4de Udg.) SS. 468—487, 494—497, 564—581, 586—599, 612—621. Simonsens Formlære. — IV Kl. P. Hjorts Læsebog (4de Udg.) SS. 173—183, 315—329, 341—362, 391—414. Lassens Opgaver 1ste Afsnit SS. 1—7 til mundtlig og skriftlig Indøvelse af Grammatiken. Simonsens Formlære. — III Kl. P. Hjorts Læsebog SS. 20—88. Simonsens Formlære. — II Kl. Rungs Læsebog SS. 152—220. Holbechs og Petersens Materialier benyttede til mundtlig Indøvelse af Simonsens Formlære. — I Kl. Rungs Læsebog SS. 34—152. Simonsens Formlære.

Fransk.

VI Kl. Af Borrings Etudes littéraires er læst SS. 126—180, 210—215, 221—244, 261—273, 325—370. Til cursorisk Læsning, hvortil den ene af de to ugentlige Timer er anvendt, er benyttet forskellige Værker, hvoriblandt navnlig La guerre des paysans af H. Conscience. Ligesom hidtil har det været overladt Disciplene, hvor stort et Pensum de vilde opgive ved den ugentlige Examination. Borrings Grammatik er repeteret. I Begyndelsen af Aaret ere nogle ganske faa franske Stile skrevne. — V Kl. Af Borrings Etudes SS. 1—62, 98—126, 215—221, 249—260, 279—320, 379—401. Til cursorisk Læsning, hvormed her i den sidste Deel af Skoleaaret er skeet en Begyndelse, er benyttet samme Bog som i 6te Kl. Borrings Grammatik er i sine væsentligste Partier læst og tildeels repeteret. 26 Stile. — IV Kl. Af Borrings Læsebog for Mellemlasserne er læst SS. 74—116, 128—132, 153—159 219—224, 241—250. Af Grammatiken er læst Formlæren og Begyndelsen af Syntaxen. 23 Stile. — III Kl. Af Borrings Læsebog SS. 1—53, 241—250. Af Grammatiken er læst Formlæren i dens Hovedtræk og de vigtigste uregelmæssige Ver-

ber. 25 Stile. — II Kl. Af Borrings Manuel SS. 23—97, 109—140.

Religion og Bibelhistorie.

VII Kl. A. Af Lukas's Evangelium i Grundsproget er læst cpp. 1—10, 16—24. Af Gads Lærebog SS. 23—196. — VII Kl. B. Af Lukas's Evangelium er læst cpp. 1—5, 16—24. Af Gads Lærebog SS. 1—18, 177 til Slutningen. — VI Kl. Herslebs Bibelhistorie er repeteret. Af Gads Lærebog er læst SS. 110—176. — V Kl. Af Herslebs Bibelhistorie er læst SS. 173 til Slutningen. Af Gads Lærebog SS. 48—110. — IV Kl. Af Herslebs Bibelhistorie fra Sauls Død til det nye Testaments Historie. Af Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus: tredje Troesartikel samt tredje og fjerde Hovedstykke. Nogle Psalmer. — III Kl. O. S. Assens Bibelhistorie forfra til Israel og Juda som særskilte Riger. Af Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus: den første og anden Troesartikel. Nogle Psalmer. — II Kl. Hele Balslevs Bibelhistorie med Udvidelser efter mundtlig Fortælling. Af Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus 1ste Hovedstykke. Nogle Psalmer ere lærte. — I Kl. Balslevs Bibelhistorie indtil Kirkens Historie, udvidet dels ved mundtlig Fortælling, dels ved Forelæsning af Bibelen. Nogle Psalmer. Af Balslevs Forklaring Troesartiklerne og 1ste Bud.

Hebraisk.

VII Kl. A. Hele Genesis; et fuldstændigt Kursus i Grammatiken efter Lindberg. — VII Kl. B. Genesis Kapp. 1—16; Whittes Grammatik indtil § 76 med Undtagelse af 6te og 7de Kapitel.

Historie.

VII Kl. A. Et fuldstændigt Kursus i Verdenshistorien efter Thrige og Kofod. — VII, Kl. B. Oldtidens Historie indtil

Nerva, efter Thrige; et fuldstændigt Kursus i Middelalderens og den nyere Historie efter Kofod. — VI Kl. Danmark, Norge og Sverig indtil 1523, Nederlandene, Schweiz, Italien, Ungarn, Polen, Preussen, Rusland, det græske Keiserdømme, Tyrkiet, Araber, Perser og Mongoler efter Kofod. — V Kl. Frankrig, England, Spanien og Portugal, Tydskland, Nederlandene og Schweiz efter Kofod. — IV Kl. Oldtidens Historie efter Bohr. — III Kl. Allens Danmarks Historie. — II Kl. Kofods fragm. Hist. fra Middelalderen til den franske Revolution. — I Kl. Danmarks Historie efter Nissens Lærebog ved Barfod forfra til Christian VII. Stoffet er paa mange Steder, navnlig i Begyndelsen, udvidet ved mundtlig Fortælling. Senere hen er i det Mindste de fremtrædende Mænds Levnet blevet udførligere behandlet.

Geographi.

VI Kl. Et fuldstændigt Kursus i Geographien efter Velschow. — V Kl. Den almindelige Indledning til Geographien og den specielle til Europa, samt Danmark, Amerika og Australien efter Velschow. — IV Kl. Asien og Afrika efter Velschow. — III Kl. Velschows Lærebog fra det brittiske Rige til Asien. — II Kl. Velschows Lærebog fra Europa til det brittiske Rige. — I Kl. Hele Ingerslevs mindre Lærebog.

Mathematik og Regning.

VII Kl. A. Repetition af det befalede Pensum efter Holmstedts Arithmetik, Geometri og Trigonometri. Endeel Øvelser ere foretagne paa Skolen samt ugentlige skriftlige Arbejder hjemme. — VII Kl. B. Repetition af Holmstedt's Arithmetik fra Kap. 6 til Enden, undtagen Nr. 161—170, 192, 199 og 200. Af Holmstedts Geometri og Trigonometri er læst Kap. 2 (Stereometri) undtagen Nr. 419—21, 424—31, 435, 518—24, 534 og 552—58 samt Trigonometri Kap. 1 og 2. Opgaver som i VII Kl. A. — VI Kl. Af Holmstedts Arithmetik er læst: Kap. 6 (irrationale Størrelser) undtagen Nr. 161—70; Kap. 7 Nr. 179—82 (Ligninger

af anden Grad); Kap. 8 (Rækker) og Kap. 9 (Logarithmer) til Nr. 197 undtagen Nr. 192 og 195. Det forhen Læste er repeteret. Af Holmstedts Geometrie er læst Kap. 1, § 6—9 (Cirkelperipheriens Deling, Udmaalinger, Beregninger af Størrelser ved Cirklen og Constructionsopgaver) undtagen Nr. 359. Det forhen Læste er repeteret. Opgaver som VII Kl. — V Kl. Af Holmstedts Arithmetik er læst: Kap. 3 (almindelige Egenskaber ved hele Tal) undtagen Nr. 124 og 127—31; Kap. 4 (Decimalbrøk) og Kap. 7 til Nr. 179 (Ligninger af første Grad). Det forhen Læste er repeteret. Af Holmstedts Geometrie er læst: Kap. I § 3—5 (Cirklen, Figurers Ligestorhed, Proportionalitet mellem Linier og Figurer, og Lighedannedhed) undtagen Nr. 162—64. Det forhen Læste er repeteret. Endeel Øvelser i Ligningers Op-løsning baade hjemme og paa Skolen. — IV Kl. Af Holmstedts Arithmetik er læst: Indledningen, Kap. 1 (Regningsarterne) og Kap. 2 (Forhold og Proportioner) undtagen Nr. 66, Slutningen af 67 og 69, 72, 77, Slutningen af 87, 88, 91—93. Af Holmstedts Geometrie er læst Indledningen samt Plangeometrie Kap. 1 § 1—2 (Rette Liniers Stilling mod hinanden og Planfigurer). Noget Bogstavregning, samt omvendt og sammensat Reguladetri er indøvet paa Skolen. — III Kl. Øvelse i Reguladetri samt Bogstavregning med hele Tal, Geometrisk Tegning efter Schjellerups Lærebog. — II Kl. Regning med Bræk. — I Kl. De 4 Regningsarter med benævnte Tal samt Reguladetri med hele Tal.

Naturhistorie.

VI Kl. Et Kursus i Zoologie efter Lützens Lærebog, et Kursus i Botanik efter Petits Lærebog. — V Kl. I Zoologie det menneskelige Legeme efter Lützens Lærebog; i Botanik den specielle Deel efter Petits Lærebog. — IV Kl. Af Zoologie er læst Ædderkopper, Krebsdyr, Orme og Bløddyr efter Lützens Lærebog. I Slutningen af Skoleaaret Øvelser i at bestemme og beskrive Planter. — III Kl.

Krebsdyrenes, Paddernes, Fiskenes og Insekternes Naturhistorie efter Lützens Lærebog. I Slutningen af Skoleaaret Øvelser i at bestemme og beskrive Planter. — II Kl. Hele Lützens mindre Lærebog. — I Kl. Beendyrenes Naturhistorie efter Lützens mindre Lærebog.

Naturlære.

VII Kl. A. Naturlærens mekaniske Deel læst efter Ørsted, den kemiske Deel repeteret efter Petersen og Astronomien efter Jørgensen. — VII Kl. B. Naturlærens mekaniske Deel efter Ørsted.

Tegning.

III—I Kl. Frihaandstegning efter Helsteds Veiledning i Tegnekunstens allerførste Grunde 5te—1ste Hefte.

E. Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 1864—65.

Indtægt.

	Rdl.	Sk.
1. Kassebeholdning fra 1863—64	1,068	93
2. Renter af Skolens Kapitaler	2,532	77
3. Jordebogs-Indtægt	2,833	92
4. Indtægt af Hospitalet i Helsingør	300	„
5. Skolekontingent	1,962	16
6. Forsk. ubestemte og extraord. Indt.	10	„
7. Tilskud fra den alm. Skolefond	7,500	„
8. Ifølge Decision for 1863—64	1	4
9. Præmier til Livrenteselskabet	679	43
10. Refusion af Slagelse Stipendier	23	32
11. Renten af de deponerede Effekter	120	„
12. Stipendiefondet	328	78
	<hr/>	
	17,360	51

	Udgift.	Rdl.	Sk.
1. Gager og personlige Tillæg		11,283	64
2. Timeunderviisning		583	84
3. Pensioner og Vartpenge		428	46
4. Bibliothek og videnskab. Apparater		383	45
5. Bygningsudgifter		249	92
6. Badehuus		50	„
7. Inventariets Vedligeholdelse		181	66
8. Brændsel og Belysning		362	„
9. Skatter		514	6
10. Ifølge Decision for 1863—64		2	76
11. Regnskabsføringen		340	„
12. Forskjellige løbende Udgifter		346	87
13. Skydeøvelser		54	68
14. Præmier til Livrenteselskabet		591	5
15. Udbetalte Slagelse Stipendier		23	32
16. Renter af de deponerede Effekter		120	„
17. Stipendiekassen		328	78
	Summa	15,944	77
	pr. Kasse	1,415	70
	Balance	17,360	51

Discipelbibliotheket*).

	Udgift.	Rdl.	Sk.
1. Til forskjellige Boghandlere		60	51
2. Til Bogbinderen		7	68
		68	23
	Indtægt.	Rdl.	Sk.
1. Kassebeholdning fra 1863—64		3	60
2. Kontingent af 43 Deeltagere		43	„
(Nederste Klasse er fri for at erlægge Betaling.)			
		46	60
	Underbalance	21	59

*) En Fortegnelse over de Böger, der i de sidste to Aar ere anskaffede til Skolebibliotheket og Discipelbibliotheket vil blive givet i næste Aars Indbydelsesskrift, idet Skolen til den Tid har Haab om at være sat istand til fuldstændigt at udsondre disse to nu sammenblaudede Bogsamlinger.

F. Fordeling af Skolens Beneficier for det forløbne Skoleaar.

I. Skolens egne Stipendier: Det høieste 50 Rdl. P. C. Mørch og H. G. Bielefeldt; det mellemste 35 Rdl. E. F. v. d. Recke, C. M. Olrik og N. C. T. Jessen; det laveste 20 Rdl. N. C. H. Spur, H. V. J. Hansen, A. E. T. Kønigsfeldt og H. C. Børre.

II. Slagelse Stipendier: 35 Rdl. S. C. J. Haagerup og H. G. Wivel; 20 Rdl. G. V. Lange.

III. Det Moltkeske Legat for Embedsmænds skolesøgende Sønner: 40 Rdl. O. B. Gyllich, J. N. Berg og C. F. Schönheyder.

IV. Fri Underviisning: V. E. Sørensen, C. E. Schönheyder, C. Wineken, J. J. A. Lørup, N. C. S. Haagerup og C. F. Schönheyder. Extraordinært: J. F. G. Lowsen, A. E. T. Kønigsfeldt, H. C. Børre, J. N. Berg, C. J. G. Lowsen og J. S. O. V. Kønigsfeldt.

V. Underviisning imod nedsat Betaling: M. Treschou.

VI. Den største og betydningsfuldeste Understøttelse, som Disciple herfra kunne komme til at nyde, skylder Skolen som saameget andet Christian den Fjerde, der bestemte*), at hvert Aar to af de dygtigste Disciple, som dimitteredes fra denne Skole, skulde have Plads paa Regentsen. Ifølge denne Anordning bleve af forrige Aars Candidater L. J. Larsen og ~~G. S. E. Petersen~~ Alumner i denne Stiftelse.

J. Ewertzen

G. Tidsordenen for Prøverne.

Afgangsprøven.

Skriftlig: Torsdag den 22de Juni 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet I; 4—8 arithmetisk Udarbeidelse;

*) Bestemmelsen er datcret „Rensborghuusz den 16de Juni 1642“ og lyder efter Prof. Dahls „Efterretninger om den kongelige lærde Skole ved Frederiksborg“ I, S. X saaledes: „Wider (Kjöbenhaffns Höylærde), eftersom Vi gjerne Seer, at Schoelen udi Hilleröd ned Vort Slot Frederichsborg, dagligen motte tiltage och forbedris; da bede Vi eder och Naadigst begjere, at I den Anordning Ville gjöre, at Aarligen tuende aff de beste ingenis, Som fra forbeneffnte

Fredag den 23de 9—1 Latinsk Stil; 4—8 Geometrisk Udarbeidelse; Mandag den 26de 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet II; 4—8 Oversættelse fra Latin paa Dansk.

Mundtlig: Mandag den 10de Juli Kl. 8 Græsk; Kl. 4 Matematik. Tirsdag den 11te Juli Kl. 8 Latin; Kl. 4 Historie. Onsdag den 12te Juli Kl. 8 Naturlære; Kl. 4 Religion. Mandag den 17de Juli Kl. 12 Hebraisk.

Aarsprøven.

Skriftlig: VII B. Torsdag den 22de Juni 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet I: 4—8 Arithmetisk Udarbeidelse; Fredag den 23de 9—1 Latinsk Stil; 4—8 Geometrisk Udarbeidelse; Mandag den 26de Udarbeidelse i Modersmaalet II: 4—8 Oversættelse fra Latin paa Dansk.

VI Onsdag den 12te Juli 8—11 Oversættelse fra Latin paa Dansk; 5—8 matematisk Udarbeidelse; Torsdag den 13de 8—12 Udarbeidelse i Modersmaalet: 5—8 Latinsk Stil.

V Torsdag den 13de Juli 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet: 5—8 Latinsk Stil.

IV Torsdag den 13de Juli 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Latinsk Stil.

III Onsdag den 12te Juli 5—8 Regning; Torsdag den 13de 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet: 5—8 Latinsk Stil.

II Torsdag den 13de Juli 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Regning.

I Torsdag den 13de Juli 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Regning.

Mundtlig: VII B. Fredag den 14de Juli Kl. 8 Latin; Lørdag den 15de Kl. 8 Græsk; Kl. 5 Historie; Mandag den 17de Kl. 8 Religion; Kl. 12 Hebraisk; Torsdag den 18de Kl. 8 Matematik; Onsdag den 19de Kl. 12 Naturlære.

Schole til Academiet bliffuer promoverit, och ringeste Mid-
del til deris ophold haffuer, maa Straxen udi Communitetet
Vorde Annammet, och deris fri Kost lige ued andre der
Sammestetz bekomme.“

VI Mandag den 10de Juli Kl. 11 Tydsk; Kl. 5 Geographi; Tirsdag den 11te Juli Kl. 9 Fransk; Kl. 4 Naturhistorie; Mandag den 17de Juli Kl. 8 Græsk; Kl. 5 Mathematik; Tirsdag den 18de Juli Kl. 8 Latin og Religion; Onsdag den 19de Kl. 8 Historie.

V Fredag den 14de Juli Kl. 8 Historie og Geographi; Kl. 12 Fransk; Lørdag den 15de Kl. 8 Naturhistorie; Kl. 12 Tydsk; Mandag den 17de Kl. 12 Mathematik; Tirsdag den 18de Kl. 12 Græsk; Kl. 5 Religion; Onsdag den 19de Kl. 5 Latin.

IV Fredag den 14de Juli Kl. 8 Mathematik; Kl. 5 Latin; Lørdag den 15de Kl. 12 Græsk; Mandag den 17de Kl. 5 Fransk; Tirsdag den 18de Kl. 12 Historie og Geographi; Kl. 5 Tydsk; Onsdag den 19de Kl. 8 Naturhistorie; Kl. 12 Religion.

III Fredag den 14de Juli Kl. 12 Naturhistorie; Kl. 5 Tydsk; Lørdag den 15de Kl. 12 Latin; Kl. 5 Dansk; Mandag den 17de Kl. 12 Fransk; Onsdag den 19de Kl. 8 Religion; Kl. 5 Historie og Geographi.

II Fredag den 14de Juli Kl. 12 Tydsk; Lørdag den 15de Kl. 12 Religion; Kl. 5 Naturhistorie; Mandag den 17de Kl. 12 Dansk; Tirsdag den 18de Kl. 5 Historie og Geographi; Onsdag den 19de Kl. 5 Fransk.

I Fredag den 14de Juli Kl. 5 Religion; Lørdag den 15de Kl. 8 Dansk; Mandag den 17de Kl. 8 Geographie; Kl. 5 Historie; Tirsdag den 18de Kl. 12 Naturhistorie; Onsdag den 19de Kl. 12 Tydsk.

Torsdag den 20de Juli Kl. 9 Prøve over de nyanmeldte Disciple; Kl. 1 Prøve i Sang.

Lørdag den 22de Juli Kl. 10 bekendtgjøres Udfaldet af Prøverne, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Onsdagen den 23de August Kl. 8 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af disses Udfald indbydes herved Disciplenes Fædre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolen.

Frederiksborg lærde Skole i Juni 1865.

C. Berg.

Meddelelse til Forældre og Værger.

Ved Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 er Lavaldere for Optagelsen i den lærde Skoles nederste Klasse sat **til 9 Aar**. I Anledning af denne Bestemmelse har Ministeriet for Kirke og Underviisningsvæsenet ved Circulære af 20de Mai 1865 indskærpet Rektor og Lærere alvorlig at paasee, at Disciplene ved Optagelse i nederste Klasse og Opflytning til høiere Klasser fuldkommen tilfredsstillende de foreskrevne Bestemmelser med Hensyn til Kundskaber og Færdigheder efter Bekjendtgjørelse af 13de Mai 1850 § 3, og i dette Punkt ikke at give efter for ubillige og uberettigede Ønsker.

C. Berg.